

Valikkursus “ VÄÄRTUSED MULTIKULTUURSES MAAILMAS „

I Aine

Tänapäeva maailm on muutunud väiksemaks, kitsamaks. Selles kitsamaks jäävas maailmas peavad erinevad tsivilisatsioonid ja kultuurid üksteist senisest paremini tundma.

Eestlaste identiteet on jäänud sajandeid muutumatuks. Seetõttu seisame küsimuse ees, kas me sobime oma individualistliku meelelaadiga tänasesse Euroopasse. Kas oleme valmis jagama neid kollektiivseid väärtusi, mida uuenenud Euroopa tunnistas: sallivus, solidaarsus, hoolimine ja vastutus.

Millised on need euroopalikud väärtused, mis seovad Eestit Euroopaga ja Euroopat kõigi liikmesriikidega? Missugused väärtused ühendavad 25 rahvust ja 455 miljonit inimest? Mis on Euroopa kui väärtusühendus? Kas siin domineerivad individuaalsed või kollektiivsed väärtused? Kas euroopalikud väärtused vastanduvad ameerikalikele või hoopis aasialikele väärtustele?

Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka arutluskäiku ja protsessi. Õpitulemuste hindamine on arvestuslik.

II Õppe ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi filosoofia kursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) oskab kriitiliselt mõelda ning selgitada tolerantsuse vajalikkust liberaalses demokraatias;
- 2) kujundab oma maailmapilti, teadvustab oma väärtusi ja tegutsemisprintsiipe.
- 3) lugupidamise kujundamine teiste inimeste ja humanistlike väärtuste vastu;

III Õpitulemused

Kursuse läbimise järel õpilane:

- oskab kriitiliselt mõelda ja argumenteerida;
- oskab asjakohast teavet koguda ja seda analüüsida, üldistusi teha;
- oskab olla tolerantne ja avatud ning oma seisukohtade kaitsel väitleb oponendi ideedega, mitte tema isikuga;
- areneb salliva mõtlemisviisi ja koostöövalmiduse suunas
- oskab isiklike väärtushoiakuid reflekteerida.

IV Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatööks ja ümarlauavestluseks mööblit ümber paigutada.

Kool korraldab arvutit ning internetiühendust vajavate tööde tegemise klassis, kus on vähemalt üks arvuti kahe õpilase kohta.

Kool võimaldab ainekava eesmärke toetavaid demonstratsioonivahendeid (sh DVDsid, CDsid; pilte, filme, videoid, temaatilist lisakirjandust populaarteadusliku ja ilukirjandusena).

Kool võimaldab korraldada õppekäike väljaspool klassiruumi.

Kursus: Väärtused multikultuurses maailmas

I Õppekorraldus

Ainemaht: 35 tundi

II Õppematerjal

- Jüri Saar „ 21. sajandi väljakutse: tsivilisatsioonid, kultuurid, väärtused. Tallinn, 2014.

- Esa Saarinen „Läänemaise filosoofia ajalugu tipult tipule Sokratesest Marxini“, Avita 1996, 2002, 2004, 2007
- Linda Smith, William Raeper „Pilk ideede maailma : religiooni ja filosoofia minevik ja tänapäev : teejuht algajale“, Koolibri 2003
- Louis P. Pojman „Eetika. Õiget ja väära avastamas“, Eesti Keele Sihtasutus 2005
- Toivo Aavik, Külli Keerus, Kristi Lõuk, Ants Nõmper, Aive Pevkur, Leno Saarniit, Kadri Simm, Margit Sutrop, Margus Tõnissaar, Aire Vaher, Ivo Volt (koostajad), „Eetikakoodeksite käsiraamat“, Eesti Keele Sihtasutus 2007
- Märt Põder, Margit Sutrop, Pille Valk (koostajad), „Väärtused, iseloom ja kool. Väärtuskasvatuse lugemik“, Eesti Keele Sihtasutus 2009
- Eetika teemade jaoks leiab ajakohaseid abimaterjale Eetikaveebist (<http://www.eetika.ee>)
- Epp Annus (toimetaja) „20. sajandi mõttevoolud“, Tartu Ülikooli Kirjastus 2009
- Aire Vaher, Riste Keskpaik, Külli Keerus (koostajad ja toimetajad), „Keskkonnaeetika võtmetekste“, Eesti Keele Sihtasutus 2008 (veebis: <http://www.eetika.ee/401118>)
- Jüri Lipping (koostaja) „Kaasaegne poliitiline filosoofia : valik esseid“, EÜS Veljesto kirjastus 2002
- „Arutlev haridus. Eesti väitlusseltsi õpik“, Eesti Väitlusselts 2008
- Ene Grauberg „Loogika, keel ja mõtlemine“, Tallinna Bakalaureuse Erakool 1996
- Metoodilisi juhiseid mõtlemise tehnikate harjutamiseks ja eri rühmaarutelude jm aktiivõppe meetodite kasutamiseks leiab nt:
- Robert Fisher, „Õpetame lapsi õppima“, „Õpetame lapsi mõtlema“, „Mõtlemismängud“, Atlex 2004, 2005, 2006
- Tarmo Salumaa, Mati Talvik, „Ajakohastatud õppemeetodid“, Merlecons 2003, 2004, „Õpitulemuste hindamine koolis“, Merlecons 2009
- Tarmo Salumaa, Mati Talvik, Alvar Saarniit, „Aktiivõppe meetodid I, II, III“, Merlecons 2004, 2006, 2010
- Tiia Pedastsaar „Õpi- ja õpetamisviisid : õppevahend Tartu Ülikooli õpetajakoolituse ja kasvatusteaduste bakalaureuseõppe üliõpilastele“, Vali Press 1999
- Õppematerjal <http://ethicalinks.org/araabiamaad/>
- Samuel Huntington. Tsivilisatsioonide kokkupõrge. Tallinn, 1996

III Õppesisu

Üldteemad	Alateemad
1. Väärtuste klassifikatsioon	Sotsiaalsed-poliitilised väärtused
	Moraalsed väärtused
	Bioloogilis-füüsikalised väärtused
2. Eetika ja moraal	Milleks on vaja moraali?
	Moraali eesmärgid
	Moraaliprintsiipide tunnused
	Millest sõltub moraal?
3. Religioon ja tsivilisatsioonid	Maailmareligioonid: kristlus, islam, hinduism jt
	Religiooni tähtsus. Religioon kui väärtuste allikas
	Tsivilisatsioonide olemus.
	Eesti tsivilisatsiooniline kuuluvus
	Tsivilisatsioonide kokkupõrge
4. Väärtused tsivilisatsioonides	Individualistlikud ja kollektiivsed väärtushoiakud
	Arusaam vabadusest, ajast, võrdsusest ja ebavõrdsusest
5. Stereotüübid ja diskrimineerimine	Stereotüübid, identiteet,
	Rassism ja võõraviha
	Diskrimineerimine